

Majandus- ja infotehnoloogiaministri määruse „Perioodi 2021–2027 starditoetuse andmise ja kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel.

Määruse abil viiakse ellu perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud rakenduskava (edaspidi *rakenduskava*) meetme 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine” sekkumise 21.1.3.17 „Starditoetus” eesmärgi.

Toetatavate tegevustega panustatakse rakenduskava poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti” erieesmärgiga (a)(iii) „VKEde kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKEdes töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu”.

Toetusega panustatakse riigi eelarvestrateegia 2024–2027 tulemusvaldkonna „Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus” Ettevõtluskeskkonna programmi meetme „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine” tegevuse „Ettevõtluse arendamise soodustamine” eesmärkide saavutamisse.

Toetatavate projektide tegevused aitavad kaasa Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035”¹ (edaspidi „*Eesti 2035*”) sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik” ja selle alamsihi „Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine” eesmärkide saavutamisse ning arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706)², artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid.

Määrus alusel antav toetus on vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023, edaspidi *VTA määrus*)³ ning sellele kohaldatakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatut.

Määrust ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, artikli 7 lõikes 1 sätestatud erisustele ja Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatoris (EMTAK 2008) avaldatud järgmiste tegevusvaldkondade projektidele:

¹ <https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1407>

- 1) põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (EMTAK 2008, jagu A);
- 2) vahendamine, hulgi- ja jaekaubandus (EMTAK 2008, jagu G), välja arvatud mootorsõidukite ja mootorrataste hooldus ja remont;
- 3) kinnisvaraala tegevus (EMTAK 2008, jagu L);
- 4) tubakatoote tootmine (EMTAK 2008, jagu C 120);
- 5) hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK 2008, jagu R 920);
- 6) finants- ja kindlustustegevus (EMTAK 2008, jagu K);
- 7) juriidilised toimingud ja arvepidamine (EMTAK 2008, jagu M 69), peakontorite tegevus ja juhtimisala nõustamine (EMTAK 2008, jagu M 70), reklaamindus (ka on-line reklaamindus) ja turu-uuringud (EMTAK 2008, jagu M 73);
- 8) rentimine ja kasutusrent ning ajutise tööjõu rent (EMTAK 2008, jagu N 77 ja EMTAK 2008 jagu, N 782);
- 9) büroohaldus, büroode ja muu äritegevuse abitegevused (jagu N 82), muu koolitus (jagu N 855), mujal liigitamata tervishoiualad (86909, v.a füsioterapeutide tegevus, psühhoanalüütikute, psühholoogide ja psühhoterapeutide tegevus, kõneteraapia, toitumisõpetus, kaalujälgimisõpetus töötervishoiualane teraapia).
- 10) kivi- ja pruunsöe kaevandamine (EMTAK 2008, jagu B 05), nafta ja maagaasi tootmine ja tootmist abistavad tegevusalad (EMTAK 2008, jagu B 06 ja B 091) ning kooksi ja puhastatud naftatoote tootmine (EMTAK 2008, jagu C 19).

Määruse alusel toetuse taotlemise ja selle kasutamisega seotud teavet, maksetaotlusi ja aruandeid esitatakse ning taotlus- ja aruandevormid ning juhised tehakse kättesaadavaks ÜSS2021_2027 § 21 lõikes 3 sätestatud e-toetuse keskkonnas (edaspidi *e-toetuse keskkond*).

Määruse alusel antakse ja kasutatakse toetust kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusega nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ühendmäärus*).

Lisaks panustab toetus otseselt Eesti teaduse, arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse arengukava 2021–2035 (edaspidi *TAIE*) üldesmärgi „Eesti teadus, arendustegevus, innovatsioon ja ettevõtlus suurendavad koostoimes Eesti ühiskonna heaolu ja majanduse tootlikkust, pakkudes konkurentsivõimelisi ja kestlikke lahendusi Eesti ja maailma arenguvajadustele“ ja suuna „Ettevõtluskeskkond“ alaesmärgi „Eesti ettevõtluskeskkond soodustab ettevõtlikkust ning teadusmahuka ettevõtluse teket ja kasvu, kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist ja eksporti ning investeringuid kõigis Eesti piirkondades“ saavutamisse.

Toetus panustab „Eesti 2035” sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik” ja selle alamsihi „Eesti majandus on tugev” kirjeldatud eesmärkide ja eelkõige näitaja „tööjõu tootlikkus EL-i keskmisest“ saavutamisse.

Määrusega sätestatakse toetuse tingimused ja menetlusnormid ning toetuse taotleja ja toetuse saaja kohustused ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi *EIS* või *rakendusüksus*) õigused ja kohustused.

Määrusega antava Euroopa Regionaalarengu Fondi toetuse eelarve on 4,385 miljonit eurot (riikliku kaasfinantseeringuna lisandub 626 428 eurot ja ettevõtjate omafinantseering 1 252 857 eurot) ja sellest toetatavaid tegevusi rahastatakse jooksvalt avatud taotlemise raames.

Määrus hõlmab meetme 21.1.3.1 sekkumise „Starditoetus“ eelarvet ja täiendavaid määruseid kehtestada ei planeerita.

Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706)⁴ (edaspidi *ühissätete määrus*), artikli 73 punktist 2 ja artikli 74 punktist 1, on määruse rakendamise kohta koostatud riskide hindamise analüüs (vt lisa 3). Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste konventsiooni arvestamine on kajastatud lisas 2 ning ühikuhinna arvutamise metoodika lisas 4.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja EIS. Määruse eelnõu koostasid rakendusasutuse majandusarengu osakonna nõunik Kaarel Lehtsalu (kaarel.lehtsalu@mkm.ee, telefon 715 3414) ja finantsinstrumentide ekspert Andres Võrang (andres.vorang@mkm.ee, telefon 625 6390) ning rakendusüksuse toetuste keskuse teenusejuht Kristiina Niilits (kristiina.niilits@eas.ee, 728 6009) ja ettevõtluskonsultant Merit Tints (merit.tints@eas.ee, telefon 529 2926). Määruse juriidilise ekspertiisi teostas rakendusasutuse õigusosakonna jurist Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee, 639 7652).

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb kaheksast peatükist ja 25 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

- 1) üldsätted;
- 2) toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr;
- 3) nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine;
- 4) taotluse menetlemine;
- 5) taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine;
- 6) aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused;
- 7) toetuse saaja ning rakendusüksuse õigused ja kohustused;
- 8) finantskorrektsioonid ja vaidemenetlus.

1. peatükk. Üldsätted

Määruse 1. peatükis sätestatakse määruse reguleerimisala ja toetuse andmise eesmärgid ja tulemused, määratakse rakendusasutus ja -üksus ning kasutatavad terminid, tuuakse esile riigiabi tingimused.

Määruse §-s 1 kehtestatakse määrus rakenduskava meetme 21.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine” sekkumise 21.1.3.17 „Starditoetus“ elluviimiseks toetuse andmist. Viimast aluseks võttes on koostatud ka määruse nimi.

---

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:231:FULL>

Toetuse andmisel lähtutakse rakenduskava poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti” erieesmärgist (a)(iii) „VKEde kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKE-des töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu“.

Määruse alusel toetatavate projektide tegevused aitavad „Eesti 2035” sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik” ja selle alamsihi „Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine” eesmärkide saavutamisse.

Samuti arvestavad toetatavad projektid ühissätete määruse artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid.

Määruse §-s 2 sätestatakse riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ja neid sätestavad dokumendid.

Määruse alusel antav toetus on vähese tähtsusega abi ning sellele kohaldatakse VTA määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud. Täpsustusena on öeldud, et määruse alusel ei anta toetust VTA määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel, milleks on:

- a) abi, mida antakse ettevõtjatele, kes tegutsevad kalandus- ja vesiviljelusvaldkonnas ja tegelevad kalapüügi- ja vesiviljelustoodete esmatootmisega, mida reguleeritakse nõukogu määrusega (EÜ) nr 104/2000;
- aa) samas on kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemiseks ja turustamiseks on lubatud anda vähese tähtsusega abi;
- b) abi, mida antakse ettevõtjatele, kes tegelevad põllumajandustoodete esmase tootmisega;
- c) abi, mida allpool nimetatud juhtudel antakse ettevõtjatele, kes tegutsevad põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise sektoris:
  - i) kui abisumma määratakse kindlaks esmatootjalt ostetud või kõnealuste ettevõtjate poolt turule lastud toodete hinna või koguse alusel;
  - ii) kui abi antakse tingimusel, et osa abist või kogu abi antakse edasi esmatootjatele;
- d) abi, mida antakse tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt selline abi, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude eksportimisest tulenevate jooksvate kuludega;
- e) abi, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel.

Määrust ei kohaldata starditoetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, artikli 7 lõikes 1 sätestatud erisustele ja Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatoris (EMTAK 2008) avaldatud järgmiste tegevusvaldkondade projektidele:

- 1) põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (EMTAK 2008 jagu A) ning kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK 2008 jagu C 102);
- 2) vahendamine, hulgi- ja jaekaubandus (EMTAK 2008 jagu G), välja arvatud mootorsõidukite ja mootorrataste hooldus ja remont;
- 3) kinnisvaraala tegevus (EMTAK 2008 jagu L);
- 4) tubakatoodete tootmine (EMTAK 2008 jagu C 120);
- 5) hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK 2008 jagu R 920);
- 6) finants- ja kindlustustegevus (EMTAK 2008 jagu K);
- 7) juriidilised toimingud ja arvepidamine (EMTAK 2008 jagu M 69), peakontorite tegevus ja juhtimisalane nõustamine (EMTAK 2008 jagu M 70), reklaamindus (ka on-line reklaamindus) ja turu-uuringud (EMTAK 2008 jagu M 73);
- 8) rentimine ja kasutusrent ning ajutise tööjõu rent (EMTAK 2008 jagu N 77 ja EMTAK 2008 jagu N 782);

9) büroohaldus, büroode ja muu äritegevuse abitegevused (jagu N 82), muu koolitus (jagu N 855), mujal liigitamata tervishoiualad (86909, va. füsioterapeutide tegevus, psühhoanalüütikute, psühholoogide ja psühhoterapeutide tegevus, kõneteraapia, toitumisõpetus, kaalujälgimisõpetus töötervishoiualane teraapia);

10) kivi- ja pruunsöe kaevandamine (EMTAK 2008 jagu B 05), nafta ja maagaasi tootmine ja tootmist abistavad tegevusalad (EMTAK 2008 jagu B 06 ja B 091) ning koksi ja puhastatud naftatoodete tootmine (EMTAK 2008 jagu C 19).

Vahendamise juures on võimalik tehinguid korraldada ka veebi vahendusel, sealhulgas internetioksjonitel.

Toetuse taotlemise ja selle kasutamisega seotud teavet, maksetaotlust ja aruandeid esitatakse ning taotlus- ja aruandevormid ning juhised tehakse kättesaadavaks e-toetuse keskkonnas.

Määrus alusel antakse ja kasutatakse toetust kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusega nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ühendmäärus*).

Määruse §-s 3 koondatakse määruses läbivalt kasutatavad terminid.

Teises paragrahvis on esitatud ainult need terminid, mis on starditoetuse määruse spetsiifilised ega korda ÜSS2021_2027 sätestatud. Määruses on lahti seletatud kuus terminit, mis on asjakohased ja vajalikud käesoleva määruse rakendamiseks.

Esitatud terminitest vajavad eraldi välja toomist järgmised.

Alustav ettevõtja on äriühing, mis on kantud äriregistrisse mitte varem kui 36 kuud enne taotluse esitamist

Kasvupotentsiaal on müügitulu kasv, mis on ettevõtjal, kelle tegevuskoht asub Tallinna ja Tartu linnapiirkonnas, abikõlblikkuse perioodi viimasel aastal vähemalt 80 000 eurot ja ülejäänud Eesti maakondades vähemalt 40 000 eurot. Linnapiirkonnana käsitletakse keskuslinna ja sellega funktsionaalselt seotud tiheasustusega lähitagamaad.

Linnapiirkondade määratlus asustusüksuste lõikes tuleneb Statistikaameti poolt 2017. aastal välja töötatud linnalise, väikelinnalise ja maalise asustuspiirkonna tüübi ja klastrite määramise metoodikast (edaspidi Statistikaameti asustusüksuste metoodika), mis iseloomustab linnaliste tunnustega asumeid täpsemalt kui kohaliku omavalitsuse üksuste territoriaalsed piirid. Linnapiirkonna asustusüksuste nimekirja on põhjendatud juhtudel laiendatud või kitsendatud vastava linnapiirkonna strateegias kokkulepitu kohaselt, arvestades täiendavate kriteeriumitena näiteks kasvavat rahvastikku või keskuslinnaga toimiva igapäevase tiheda pendelrände ulatust.

Tallinna linnapiirkond on Tallinna linn, Maardu linn, Viimsi vald, Saue valla Laagri alevik, Alliku küla, Koidu küla, Saue linn, Vanamõisa küla, Hüüru küla, Vatsla küla, Rae valla Aaviku küla, Assaku alevik, Järveküla küla, Jüri alevik, Karla küla, Lagedi alevik, Peetri alevik, Rae küla, Uuesalu küla, Lehmja küla, Kopli küla, Kurna küla, Harku valla Harkujärve küla, Rannamõisa küla, Tiskre küla, Tabasalu alevik ja Harku alevik, Jõelähtme valla Iru küla, Uusküla küla, Loo alevik, Liivamäe küla, Saku valla Saustinõmme küla, Juuliku küla, Kasemetsa küla, Metsanurme küla, Saku alevik, Üksnurme küla, Kiisa alevik, Kurtna küla,

Roobuka küla, Tänassilma küla, Jälgimäe küla, Kiili valla Kangru alevik, Luige alevik, Kiili alev, Vaela küla, Keila linn ja Lääne-Harju valla Kulna küla.

Tartu linnapiirkond on Tartu linn asustusüksusena, Tartu linna Märja alevik, Luunja valla Lohkva küla, Veibri küla, Kambja valla Soinaste küla, Tõrvandi alevik, Össu küla, Ülenurme alevik ning Tartu valla Raadi alev.

Tegevusvaldkond on valdkond, milles ettevõtja tegutseb ja mis määratakse kindlaks ettevõtja müügitulu kujunemise karakteristika järgi. Ettevõtja määratud tegevusvaldkond peab kattuma EMTAK-i klassifikaatoris tooduga numbriliselt ja sisuliselt. Sama tegevusvaldkond on ettevõtjal kui kattub EMTAK-i neljakohaline kood või tegevusala kattub sisuliselt. Mitme tegevusalaga ettevõtjal on peamiseks käibes suurima osatähtsusega tegevusala.

Äriplaani on ettevõtja tegevuskava taotluses kavandatava projekti elluviimiseks, milles on kirjeldatud ettevõtja finantsprognoos, ettevõtja eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tegevused ja elluviimise ajakava ning mille elluviimise tulemusena arendatakse ettevõtja kasvupotentsiaali.

Määruse §-s 4 sätestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Määruses nimetatud toetuse andmise eesmärk on soodustada kasvupotentsiaaliga alustavate ettevõtjate jätkusuutliku müügitulu kasvatamist ja töökohtade loomist.

Ka mõningane ettevõtluskogemus võib olla oluline, kuna tahetakse anda võimalus uutele inimestele, kes pole veel ettevõtlusega tegelenud, siseneda ettevõtlusesse. Vähest ettevõtluskogemust kompenseeritakse sellega, et osutatakse uuel perioodil endiselt tuge ettevõttele oma äri planeerimisel ning elluviimisel. Seda läbi maakondlike arenduskeskuste, mis tegelevad nii eelnõustamise kui ka arengunõustamise pakkumisega (täpsemalt selgitatud §-s 5 Maakondlike arenduskeskuste all).

Lõikes 2 on esitatud määruse väljundnäitajad, mis on kohustuslikud Vabariigi Valitsuse meetmete nimekirja alusel.

Tabel 1. Rakenduskava väljundnäitajad

Indikaator	Ühik	Baastase (2021)	Vahetase (2024)	Sihttase (2029)	Andmeallikas	Mõõtmis-sagedus
Toetatavad ettevõtjad*	Ettevõtjad	0	60	250	SFOS	Vahe- ja lõpparuanne
Toetustega toetatavad ettevõtjad		0	60	250	SFOS	Vahe- ja lõpparuanne
Toetatavad uued ettevõtjad		0	60	250	SFOS	Vahe- ja lõpparuanne

*Sealhulgas peetakse eraldi arvestust mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate üle.

Lõikes 3 on nimetatud rakenduskava tulemusnäitajad.

Tabel 2. Rakenduskava tulemusnäitajad

Indikaator	Ühik	Baastase (2021)	Sihttase (2029)	Andmeallikas	Mõõtmis-sagedus
Uued ettevõtjad, mis endiselt tegutsevad	Ettevõtjad	0	200	SFOS	Rakendusüksus lisab järelaruande andmed SFOSi

Starditoetuse eelarve on kokku 6 264 285 eurot (sellest on EL vahendeid 4 385 000 eurot, riiklik kaasfinantseering on 626 428 eurot, millele lisandub ettevõtjate omafinantseering 1 252 857 eurot).

Toetust saanud uute ettevõtjate arvu indikaatorit hinnatakse üks aasta pärast projekti lõppemist. Ehk ettevõtte tegutseb turul veel vähemalt üks aasta pärast väljundi saavutamist. Ettevõtte turul tegutsemise saab kindlaks määrata näiteks projekti lõpetamise aastale järgneva majandusaasta kohta deklareeritud käibe põhjal.

Projektid toetavad täiendavalt ka „Eesti 2035“ aluspõhimõtete hoidmist ja sihtide saavutamiseks tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust, keskkonna- ja kliimaeesmärke (vt p 5).

„Eesti 2035“ aluspõhimõtete hoidmist ja sihtide saavutamist, tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust, keskkonna- ja kliimaeesmärke hinnatakse toetuse andmisel järgmiste näitajatega:

- 1) soolise võrdõiguslikkuse indeks;
- 2) hoolivuse ja koostöömeele mõõdik;
- 3) ligipääsetavuse näitaja;
- 4) väljaspool Harjumaad loodud sisemajanduse koguprodukt elaniku kohta Euroopa Liidu 27 keskmisest;
- 5) ressursitootlikkus.

Rakenduskava väljund- ja tulemusnäitajate sisu ja raporteerimise tingimused on detailselt kirjeldatud perioodi 2021–2027 näitajate metoodikas.

Määruse §-s 5 nimetatakse meetme rakendusasutus ja rakendusüksus.

Määruse rakendamisel täidab rakendusasutuse ülesandeid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja rakendusüksuse ülesandeid Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *rakendusüksus*).

2. peatükk. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikus ja toetuse osakaal

Peatükk sätestab määruse raames toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkuse, projekti abikõlblikkuse perioodi, toetuse piirmäära ja osakaalu ning nendega seotud tingimused.

Määruse § 6 nimetab määruse raames toetatavad tegevused.

Määruse alusel toetatakse ettevõtlusega alustamiseks vajalike toimingute ja tegevuste elluviimine. Starditoetuse puhul on eduka tulemuse saavutamiseks üldjuhul tegevused sarnased, sh ettevõtte loomine, vajalike seadmete ost, töötajate värbamine ja palkamine, turundustegevused jms ning kuigi kulud (nt erinevad seadmed) või nende proportsioonid

tegevuste raames võivad erineda, on arvestades toetuse pikaajalise rakendamise kogemust Eestis kulude suurus tegevusteks ja ettevõtte käivitamiseks olnud aastaid sarnane (arvestades siiski inflatsioonist tulenevat üldist hinnatõusu kasvu).

Ühikuhinna kasutamine toetuse maksmisel võimaldab ettevõtjal olla paindlik oma tegevuste elluviimisel. Selle valiku tegemiseks tehti analüüs, mille käik ja peamised tulemused on järgmised (vt põhjalikumalt seletuskirja lisa 4):

- ühissätete määruse artikli 53 lõike 2 kohaselt on kohustus projektide puhul, mille eelarve jääb alla 200 000 euro, kasutada toetuse saajale makstava toetuse raames kulude lihtsustatud hüvitamise viisi, s.o kas ühikuhindasid, kindlasummalist makset või standarditud ühtse määra alusel toetuse väljamakset.
- lihtsustatud kuluhüvitamisviise ei ole kohustuslik kasutada projektide puhul, milles antakse riigiabi või kui nende mittekasutamise teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas on seirekomisjon heaks kiitnud. Vähese tähtsusega abi (edaspidi *VTA*) ei loeta riigiabiks, seega kohaldatakse ka VTA andmisel lihtsustatud kuluhüvitamisviise, kui projekti kogukulud jäävad alla 200 000 euro.
- arvestades, et starditoetuse eeldatav projektitoetus saab koos kaasfinantseeringuga olla kõige rohkem 25 000 eurot ja toetuse puhul on tegemist VTA-ga, tuleb ühissätete määruse artikli 53 lõike 2 kohaselt kasutada starditoetuse raames lihtsustatud kuluhüvitamise viisi.

Määrusega toetatakse tegevust, mis vastab asjakohastele Euroopa Liidu ja riiklikele keskkonnanäesmärkidele ning millega ei tekitata olulist kahju Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses. Selleks kinnitab taotleja taotlust esitades, et ta järgib tegevusi ellu viies nimetatud tingimusi.

Nimetatud artiklis 17 on kirjeldatud tingimused, millal majandustegevus tekitab olulist kahju keskkonnanäesmärkidele ja mida tuleb tegevust ellu viies vältida. Keskkonnanäesmärgid on ühtlasi nimetatud määruse (EL) 2020/852 artiklis 9, mis viidatud määruse tähenduses on järgmised:

- a) kliimamuutuste leevendamine;
- b) kliimamuutustega kohanemine;
- c) vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse;
- d) üleminek ringmajandusele;
- e) saastuse vältimine ja tõrje;
- f) elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.

Artikkel 17 räägib keskkonnanäesmärkide olulisest kahjustamisest, kus, võttes arvesse majandustegevuses pakutavate toodete olulusringi ja teenuseid, sealhulgas olemasolevatest olulusringi hindamistest saadud tõendeid, loetakse, et kõnealune majandustegevus kahjustab oluliselt:

- a) kliimamuutuste leevendamist, kui majandustegevus põhjustab olulist kasvuhoonegaaside heidet;
- b) kliimamuutustega kohanemist, kui majandustegevus põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist tegevusele endale või inimestele, loodusele või varadele;
- c) vee- ja mereressursside kestlikku kasutamist ja kaitset, kui majandustegevus kahjustab

- i) veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või
- ii) mereala head keskkonnaseisundit;
- d) ringmajandust, mis hõlmab jäätmetekke vältimist ja jäätmete ringlussevõttu, kui
  - i) majandustegevus põhjustab toodete olelusringi ühes või mitmes etapis olulist ebatõhusust materjalide kasutamisel või selliste loodusvarade nagu mittetaastuvate energiaallikate, tooraine, vee ja pinnase otsesel või kaudsel kasutamisel, sealhulgas toodete vastupidavuse, parandatavuse, uuendatavuse, korduskasutuse või ringlussevõetavuse osas;
  - ii) majandustegevus suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, välja arvatud ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete põletamine, või
  - iii) jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib oluliselt ja pikaajaliselt kahjustada keskkonda;
- e) saastuse vältimist ja tõrjet, kui majandustegevus põhjustab õhku, vette ja pinnasesse juhitava saasteheite olulist suurenemist võrreldes enne majandustegevusega alustamist valitsenud olukorraga, või
- f) elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist, kui majandustegevus
  - i) kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või
  - ii) kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust.

Oluline on tähele panna, et majandustegevuse hindamisel eespool toodud kriteeriumide alusel võetakse arvesse nii majandustegevuse enda keskkonnamõju kui ka majandustegevuses pakutavate toodete ja teenuste keskkonnamõju kogu nende olelusringi jooksul, eelkõige arvestades nende toodete ja teenuste tootmist, kasutamist ja olelusringi lõppu.

Määruse § 7 määratleb määruse abikõlbliku kulu.

Abikõlblik on § 6 lõikes 2 sätestatud tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud ühikuhinna alusel.

Määruse §-s 8 sätestatakse projekti abikõlblikkuse periood.

Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõpevad ning projekti elluviimiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti abikõlblikkuse periood kestab 24 kuud ning algab taotluse rakendusüksusele esitamise kuupäevast ja lõpeb taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui 31. augustil 2029. Projekt loetakse lõppenuks, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud ja toetuse saajale viimase väljamakse teinud.

Määruse § 9 määrab kindlaks toetuse summa ja osakaalu.

Määrusega nähakse ette, et toetuse summa projekti kohta on 20 000 eurot. Toetuse osakaal abikõlblikest kuludest on 80 protsenti. Lihtsustatult on ühikuhinna alusel arvutatud summa projekti kohta 25 000€, millest toetuse summa on 20 000€ ja taotleja omafinantseering 5000€.

Taotleja lisatava omafinantseering peab katma abikõlblikest kuludest selle osa, mida toetus ei kata. Omafinantseeringuna ei käsitata teisi riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või Euroopa Liidu institutsioonide või fondide antud tagastamatuid toetusi.

3. peatükk Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine

Peatükis kirjeldatakse, kuidas toimub eelnõustamine, millistele nõuetele peab vastama taotleja, millised on taotleja kohustused, millised on nõuded taotlusele ning kuidas toimub toetuse taotlemine.

Määruse §-s 10 sätestatakse, kuidas toimub eelnõustamine.

Oluline osa toetuse taotlemisest on määruse §-s 11 sätestatud nõuetele vastava ettevõtja kohustus läbida eelnõustamine. Selle käigus antakse hinnang ettevõtjale ja ettevõtja kavandatavale projektile, plaanitavate tegevuste teostatavusele ja taotlejas osalust omavate isikute ja juhatuse liikmete suutlikkuse kohta projekt ellu viia ning arvamus määruses sätestatud valikukriteeriumite kaupa.

Eelnõustamise korraldab EIS.

Eelnõustamise elluviijate kohta ja muust vajalikust infost annab rakendusüksus ettevõtjatele teada oma veebilehel.

Määruse kohaselt esitab ettevõtja eelnõustamise elluviijale elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud äriplaani, sealhulgas finantsproгноosid ja taotlejas osalust omavate isikute ning juhatuse liikmete elulookirjeldused. Kui eelnõustamise läbiviija peab vajalikuks ettevõtjaga kohtuda, osaleb kohtumisel ettevõtja juhatuse liige. Kohtumine võib toimuda ka virtuaalselt. Juhatuse liikme (mitte näiteks ainult projekti ette valmistada aitava konsultandi) osalemine on vajalik, et eelnõustamisel antud teavet saaks vahetult projekti elluviimisel osalevad inimesed. Juhul, kui projekti elluviivas meeskonnas peaks enne taotluse esitamist toimuma muudatusi, hinnatakse taotluse menetlemisel uuesti meeskonna suutlikkust projekti ellu viia. Samas ei tohiks meeskonnas toimuvate muudatustega kaasneda olulisi riske, sest toetust makstakse ainult määruses sätestatud tingimuste täitmisel, mis sõltuvad sellest, kas toetuse saaja loob nõutud töökoha(d), maksab vähemalt töötasu alammäärale vastavat töötasu ning saavutab nõutud kasvupotentsiaali. Seega on toetuse saaja motiveeritud määruses sätestatud tulemusi saavutama.

Eelnõustamise käigus annab eelnõustamise elluviija lisaks hinnangule ka soovitusi taotleja äriplaani täiendamiseks ning aitab seda vajadusel läbi mõelda. Soovituste andmise juures käsitletakse ka horisontaalsete põhimõtetega arvestamise aspekte vastavalt seletuskirja punktis 5 „Horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs“ toodud tabelile.

Eelnõustamise elluviija koostab ühe kuu jooksul pärast nõutud dokumentide esitamist digitaalselt allkirjastatud hinnangu.

Nimetatud hinnang tõendab eelnõustamise läbimist. Samas tuleb rõhutada, et nimetatud hinnang ei piira rakendusüksuse kaalutlusõigust taotluse hindamisel.

Hinnang ei tohi olla koostatud varem kui 60 päeva enne taotluse esitamist. Nimetatud periood on ettevõtjale vajalik taotluse kvaliteetselt ette valmistamiseks ja vajaliku omafinantseeringu leidmiseks.

Asjakohaste teadmiste ja oskustega lisatööjõu kaasamiseks on ettevõtjal hiljem võimalik palgata töötajaid.

Määruse §-s 11 sätestatakse nõuded taotlejale.

Vastavalt määruse tingimustele saab toetuse taotlejaks olla varasema ettevõtluskogemusega või vähese varasema ettevõtluskogemusega isik, kuna starditoetuse prioriteet on tuua rohkem uusi inimesi ettevõtlusesse ja sealjuures aidata neil luua jätkusuutlik äri.

Taotleja kvalifitseerub, kui ta on äriühing, mis on taotluse esitamisest mitte varem kui 36 kuud tagasi äriregistrisse kantud ja milles juriidilistel isikutel kokku võib olla kuni 25% osalus. Määrus sätestab taotlejale esitatavad nõuded ja kohustused lisaks ühendmääruse § 3 lõikes 2 sätestatule.

Määruse §-s 12 esitatakse nõuded taotlusele.

Määrus sätestab lisaks ühendmääruse § 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatule taotlusele esitatavad nõuded.

Määruse §-s 13 sätestatakse, kuidas toimub toetuse taotlemine.

Antud paragrahvis on sätestatud, et toetust saab taotleda jooksvalt. Toetuse taotlemise algusest, lõppemisest ja peatamisest ning taotluse rahastamise eelarvest annab rakendusüksus teada oma veebilehel.

Määrusest tuleneb, et hetkel, kui menetluses olevate taotluste, mille kohta ei ole tehtud rahuldamise või rahuldamata jätmise otsust, taotletav toetuse summa võrdsustub toetuse rahastamise eelarve vaba jäägiga, peatab rakendusüksus taotluste vastuvõtmise ja menetluses olevaid taotlusi menetletakse nende esitamise järjekorras.

4. peatükk Taotluse menetlemine

Peatükis kirjeldatakse taotluse menetlemise ning taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamise tingimusi, projekti valikukriteeriumeid ja valiku korda. Peatükk sätestab samuti ka tingimused ja korra taotluse rahuldamiseks, rahuldamata jätmiseks, ning taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ja kehtetuks tunnistamiseks.

Määruse §-s 14 sätestatakse, kuidas toimub taotluse menetlemise protsess.

Määruse kohaselt on taotluse menetlemise tähtaeg on kuni kakskümmend tööpäeva taotluse esitamisest rakendusüksusele. Seda aega võib pikendada ühendmääruse § 6 lõikes 2 nimetatud juhul rakendusüksuse määratud aja võrra.

Kui taotluses või sellega kaasnevates dokumentides on puudusi või on vaja lisateavet ja sellega seoses antakse võimalus taotlust muuta, pikendatakse vajaduse korral taotluse menetlemiseks ette nähtud tähtaega puuduste kõrvaldamise, taotluse muutmise või dokumentide või teabe esitamise aja võrra, teavitades sellest taotlejat ja näidates ühtlasi, millised asjaolud vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist, tõendamist või muutmist. Kui puudus kõrvaldatakse või lisateave esitatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks. Taotlejal on õigus esitatud taotlust muuta vaid osutatud puuduste kõrvaldamiseks.

Määruse kohaselt teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata, kui taotleja ei ole määratud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud.

Määruse §-s 15 kohaselt jäetakse taotlus rahuldamata seda sisuliselt hindamata, kui taotlejat või taotlust ei tunnistanud määruses sätestatud nõuetele vastavaks.

Määruse §-s 16 sätestatakse starditoetuse taotluse valikukriteeriumid ja -metoodika.

Määruse alusel hinnatakse starditoetuse nõuetele vastavaks tunnistanud taotlusi ja nendes kirjeldatud projekte vastavalt valikumetoodikale, mille koostab rakendusüksus, lähtudes sama paragrahvi lõikes 5 toodud valikukriteeriumitest. Valikumetoodika kooskõlastatakse

rakendusasutusega ja tehakse kättesaadavaks rakendusüksuse veebilehel enne taotlemise avamist.

Taotlusi hinnatakse, kui taotleja ja taotlus vastavad määruses sätestatud nõuetele.

Rakendusüksusel on õigus moodustada taotluse hindamiseks nõuandev valikukomisjon ning kaasata taotluse hindamiseks eksperte. Valikukomisjonide moodustamise ja koosseisu koostööstab rakendusüksus eelnevalt ka rakendusasutusega.

Määruse kohaselt hinnatakse starditoetuse taotlust iga valikukriteeriumi lõikes skaalal 0–4 ning taotluse hindamisel antud koondhinne moodustub valikukriteeriumide hinnete kaalutud keskmisest. Starditoetuse taotluse valikukriteeriumid ning nende osakaalud koondhindest on järgmised:

Hindamiskriteeriumid	Osakaal koondhindest
Projekti koostööla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava eesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele , sh hinnatakse: <ul style="list-style-type: none"> - projekti koostööla valdkondliku arengukavaga (TAIE-ga) ja panust rakenduskava eesmärgi ning meetme eesmärkidesse; - projekti tulemuste kestlikkust; - projekti panust meetme väljund- ja tulemusnäitaja sihttasemete saavutamisse.	35%
Projekti põhjendatus , sh hinnatakse: <ul style="list-style-type: none"> - projekti eesmärgi, väljundite, tulemuste, tegevuste ja kulude põhjendatust ja koostööla; - tegevuste ajakava realistlikkust.	20%
Projekti kuluefektiivsus , sh hinnatakse: <ul style="list-style-type: none"> - kas ettenähtud tegevused ja lahendused on piisavalt kuluefektiivsed plaanitud väljundite ja tulemuste saavutamiseks; - kas plaanitud eelarve on realistlik ja mõistlik, ja et planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud.	15%
Toetuse taotleja suutlikkus projekti ellu viia , sh hinnatakse: <ul style="list-style-type: none"> - kas taotleja on jätkusuutlik ja omab vajalikke eeldusi projekti kavandatud viisil elluviimiseks.	20%
Projekti koostööla „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega , sh hinnatakse: <ul style="list-style-type: none"> - kuidas võetakse arvesse strateegia aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalseid põhimõtteid ning aidatakse kaasa „Eesti 2035“ eesmärkide saavutamisele ja seeläbi panustatakse selle strateegia asjakohasesse näitajasse.	10%

Määruse §-s 17 sätestatakse toetuse rahuldamise tingimused ja kord.

Määruse kohaselt kuulub rahuldamisele nõuetele vastavaks tunnistatud taotlus, mis vastab määruse nõuetele ning on § 17 lõikes 5 loetletud valikukriteeriumide alusel saanud koondhindeks vähemalt 2,50 ja ei ole § 17 lõikes 5 sätestatud üheski valikukriteeriumis hinnatud hindegalla 2,00.

Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse lisaks ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatule projekti elluviimise tingimused ning aruannete esitamise tähtajad ja kord.

5. peatükk Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine

Määruse 5. peatükis kirjeldatakse, kuidas toimub rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine. Kuna tegemist on standardiseeritud ühikuhinna metoodikal põhinevad toetuse arvestamise ja välja maksmisega, mis on seotud tulemus näitajate saavutamise, siis ei ole võimalik taotluse muutmine. Märkimisväärsed muudatused projektis viivad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamiseni.

Määruse § 18 sätestab taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise tingimused.

Määrus võimaldab tunnistada taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks rakendusüksuse otsusega vastavalt ühendmääruse §-le 14 või § 37 lõikele 7 või kui:

- 1) toetuse saaja ei täida taotluse rahuldamise otsuses või õigusaktides sätestatud või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel;
- 2) projekti tegevusi ei ole võimalik lõpetada taotluse rahuldamise otsuses märgitud tähtajaks, kuid hiljemalt 31. augustil 2029. a..

6. peatükk Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

Määruse 6. peatükis kirjeldatakse, kuidas toimub toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine, millised on toetuse maksmise tingimused ning kuidas kujuneb aruande ja maksetaotluse puuduste kõrvaldamise tähtaeg.

Määruse § 19 sätestab toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise tingimused.

Määruse kohaselt esitab toetuse saaja vahearuande taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtajal. Vahearuanne esitatakse neli kuud peale rahuldamise otsuse tegemist ja lõpparuanne 30 kalendripäeva jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest.

Vahearuandes kajastatakse vähemalt järgmist teavet:

- 1) taotluse rahuldamise otsuses märgitud projekti nimi, projekti number ja toetuse saaja nimi;
- 2) projekti kavandatud tulemuse saavutamiseks tehtud tegevused, saavutatud väljund- ja tulemusnäitajad, põhjendus planeeritud ja tegeliku tegevuse ning tulemuse erinevuse kohta;
- 3) kolme kuu jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist ühe täistööajale taandatud töökoha loomist tõendavad andmed.

Lõpparuandes kajastatakse vähemalt järgmist teavet (sealhulgas teavet „Eesti 2035“ põhimõtete ja näitajate saavutamise):

- 1) taotluse rahuldamise otsuses märgitud projekti nimi, projekti number ja lõppsaaja nimi;
- 2) projekti kavandatud tulemuse saavutamiseks tehtud tegevused, saavutatud väljund- ja tulemusnäitajad, põhjendus planeeritud ja tegeliku tegevuse ning tulemuse erinevuse kohta;
- 3) on loodud esimese kolme kuu jooksul vähemalt ühe töökoha käesoleva § lõikes 4 punktis 3 tingimustel ning töökoha eest on töötasu makstud jooksvalt kuni tulemuste hindamise ajani vähemalt täistööajale vastava minimaalpalga suurusel;
- 4) § 3 lõikes 2 sätestatud kasvupotentsiaali saavutamist näitavad tõendid.

Määrusel aluse kiidab rakendusüksus vahe- ja lõpparuande heaks või lükkab tagasi 20 tööpäeva jooksul selle rakendusüksusele esitamisest. Rakendusüksusel on õigus nõuda aruande täiendamist.

Määruse §-s 20 määrab toetuse maksmise tingimused.

Määrus lubab toetuse saajale toetust makstakse vastavalt ühendmääruse § 28 lõike 1 alusel, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) tõendanud tulemuste saavutamine ja rakendusasutuse poolt on aruanne kinnitatud;
- 2) toetuse saaja on esitanud maksetaotluse.

Määruse kohaselt makstakse toetus toetuse saajale välja vastavalt ühendmääruse § 15 lõikele 1 punkt 4 ühikuhinna alusel ja vastavalt ühendmääruse § 19 nõuetele.

Toetuse väljamakse tehakse 20 tööpäeva jooksul pärast nõuetekohase vahe- või lõpparuande esitamist, millest nähtub määruses sätestatud tingimuste täitmine. Toetust makstakse kahes etapis. Kui määruses sätestatud ning aruannetes kajastuvaid tingimusi täidetud ei ole, toetust ei maksta. Näiteks kui on välja makstud esimese etapi toetus, kuid toetuse saaja ei täida teise etapi maksmiseks nõutud tingimusi, ei maksta välja teise etapi toetust (25% toetuse summast).

Kuna tegemist on toetuse saaja kohustuste rikkumisega, võidakse teha finantskorrektsioon ning väljamakstud toetus tagasi nõuda.

Starditoetuse väljundipõhine komponent (75% toetusest, ehk 15 000 eurot) makstakse ajaliselt välja projekti alguses pärast toetuse rahuldamise otsuse tegemist. Projekti elluviimise periood on kaks aastat, mille jooksul saavutatud tulemuste alusel on võimalik hinnata tulemuspõhise komponendi (25% toetusest ehk 5 000 eurot) rakendumist, et viimane osa peale tulemuspõhise komponendi saavutamist välja maksta. Ühikuhinna väljamaksmise loogika toimiks nii:

- esimeses etapis, kui projekt saab MAK-i hindajalt positiivse hinnangu ja rakendusüksus on teinud taotluse rahuldamise otsuse ning toetuse saaja on loonud peale positiivse otsuse saamist kolme kuu jooksul ühe töökoha (toetuse saaja esitab töölepingu ja töötamise registri (*edaspidi TÖR*) väljavõte), makstakse välja esimene osa ehk 15 000 eurot;
- teises etapis, kui ettevõtja on loodud esimese kolme kuu jooksul vähemalt ühe töökoha, mille töötasu on jooksvalt kuni tulemuste hindamise ajani vähemalt kehtiva minimaalpalga suuruses ning on saavutanud kokkulepitud müügitulu, makstakse välja viimane osa, ehk tulemuspõhine komponent 5000 eurot.

Projekt on edukalt lõppenud, kui kõik kokkulepitud eesmärgid on täidetud:

- a. peale projekti rahastamise otsust on ettevõtja loonud projektiga seotud töökoha ja säilitanud selle projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuni.
- b. loodud töökoha töötasu vastab taotluse esitamise hetke seisuga täistööaja miinimumpalgale. Toetuse saaja esitab tegevuse tõendamiseks tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsiooni.
- c. ettevõtte müügitulu on vähemalt kahekordne toetuse määr (v.a Tallinna- ja Tartu linnapiirkonnas tegutsevatel ettevõtetel, mille raames on eeldatud, et müügitulu on vähemalt neljakordne toetuse määr). Müügitulu hinnatakse teise aasta alusel. Toetuse saaja esitab kasumiaruande eesmärgi täitmise tõendamiseks.

Kuna perioodil 2021–2027 rakendatav starditoetuse rakendamise loogika läheb üle uuele tulemuspõhisele juhtimise põhimõttele, siis vaadatakse peale iga aruandeaasta lõppu tulemused üle ja vajadusel otsustatakse ühikuhindade või rakendamise loogika muutmise vajadus.

Projekti tulemuspõhist komponenti hindab rakendusüksus kasutades selleks e-äriregistri andmeid (võimalusel kinnitatud majandusaasta aruanne) ja toetuse saaja poolt esitatavaid andmeid (TÖR väljavõte, kasumiaruanne, bilanss jm).

Määruse § 21 sätestab aruande ja maksetaotluse puuduste kõrvaldamise tähtaja.

Kui aruande või maksetaotluse menetlemisel avastatakse ebatäpsusi, siis teavitatakse sellest viivitamata toetuse saajat ja määratakse puuduste kõrvaldamiseks kuni 10 tööpäeva, sealjuures pikeneb aruande menetlemise tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks antud aja võrra.

Haldusmenetluse seadusest tulenevalt on haldusorganil õigus kaasata vajadusel eksperte.

7. peatükk Toetuse saaja, rakendusüksuse õigused ja kohustused

Peatükis kirjeldatakse toetuse saaja kohustusi ja õigusi ning rakendusüksuse õigusi ja kohustusi.

Määruse §-s 22 on esitatud toetuse saaja õigused ja kohustused.

Toetuse saajal on õigus saada rakendusüksuselt teavet ja selgitusi, mis on seotud perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadusega ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

Määrus sätestab, et toetuse saaja täidab lisaks ühendmääruse §-des 10 ja 11 sätestatule järgmisi kohustusi:

- 1) kasutab toetust vastavalt taotluse rahuldamise otsuses sätestatule;
- 2) tagab projekti juhtimise ja eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt;
- 3) täidab teavitamismääruseid vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele

Ühendmääruse § 11 sätestab toetuse saaja kohustused seoses hankimisega. Alustavad ettevõtjad ei ole reeglina hankijad riigihangete seaduse tähenduses. Kui toetuse saaja ei pea järgima riigihangete seadust ja asja, teenuse või ehitustöö ostmise abikõlblik maksumus ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem, peab ta ostu maksumuse väljaselgitamiseks korraldama ostumenetluse. Paragrahvi lõiked neli ja seitse täpsustavad selle ostumenetluse läbiviimise üldiseid tingimusi lisaks määruses eriomaselt sätestatule.

Määruse § 23 nimetab rakendusüksuse õigused ja kohustused.

8. peatükk Finantskorrektsioonid ja vaidemenetlus

Määruse § 24 sätestab finantskorrektsioonide tegemise aluse.

Määruse kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus ja toetus tagastatakse vastavalt ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatule.

Projekti tulemuste saavutamiseks peab toetuse saaja täitma kõik miinimumnõuded, mis on kirjeldatud § 20 lõigetes 3 ja 4. Juhul kui projekti elluviimisel ei täideta miinimumnõudeid, teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse.

Määruse §-s 25 sätestatakse vaide esitamise õigus ning vaideorgan.

Rakendusüksuse otsuse või toimingu vaidlustamisel läbitakse enne halduskohtule kaebuse esitamist vaidemenetlus vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 31. Vaide lahendab rakendusüksus. Vaidemenetlusega seotud teave, dokumendid ja vaideotsus toimetatakse vaide esitajale kätte elektrooniliselt.

3. Määruse vastavus EL õigusele

Käesoleva määruse aluseks on ÜSS2021_2027 ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Käesolev määrus on kooskõlas ka ÜSS2021_2027 aluseks olevate järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi;
- Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks.

4. Määruse mõjud

Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi (a)(iii) „VKEde kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamine ning VKEdes töökohtade loomine, muu hulgas tootlike investeeringute kaudu“ raames on planeeritud jätkata ettevõtluse alustamise toetuse pakkumist üle kogu Eesti ehk toetada uute ettevõtete loomist ja ettevõtlusaktiivsuse tõusu Eesti eri piirkondades. Samuti võimaldada alustavate ettevõtjate juurdepääsu rahalistele vahenditele. Toetusmeede panustab „Eesti 2035“ eesmärkide ja sihtide saavutamisse ning toetab tasakaalustatud regionaalset arengut.

Tulenevalt Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2021/1060 artikli 53 lõikest 2, tuleb projektide puhul, mille eelarve jääb alla 200 000 euro, kasutada toetuse saajale makstava toetuse raames lihtsustatud kulude hüvitamise viisi, võttes arvesse eelmise perioodi starditeotuse rakendamise kogemust ning erinevate osapoolte tähelepanekuid. Järgneva dokumendi raames analüüsitakse läbi võimalikud erinevad lihtsustamise meetodikad ning leitakse toetuse saaja ja rakendusüksuse vaatest kõige optimaalsem lahendus administreerimiskoormuse vähendamiseks, mis aitaks kaasa toetuse kättesaadavuse parandamisele ning lähtuks tulemuste läbipaistvusest hindamisest.

Perioodi 2021-2027 planeerimise käigus nähti esialgselt ette analoogselt eelmise perioodi kogemuse ja vahendite piiratuse tõttu ettevõtluse alustamise toetuse maksimaalseks summaks 15 000 eurot ning kokku koos omafinantseeringuga 18 750 eurot, mis arvestades tänast turuolukorda, tarbijahinnaindeks kasvu ja tööjõukulu kasvu, ei ole ettevõtlusega alustamiseks siiski piisav.

Perioodi 2014-2020 rahastatud starditoetuse projektide statistika kohaselt on rahastatud 693 projekti keskmiseks projekti väljamakstud summaks on 18 142 eurot ja toetuse summaks 13 543 eurot (vt lisa 4 seis 17.03.2023, andmed ilma finantskorrektsioonideta). Võrreldes tänast turuolukorda eelmise perioodi algusega, on kasvanud ettevõtte kõikide sisendite, sh tööjõukulude hind olulisel määral. Võrreldes 2014. aastaga on Tarbijahinnaindeks Statistikaameti andmetel kasvanud 36% ja keskmine palk 67% (v.t tabel 1, Statistikaameti andmed). Ainuüksi Tarbijahinna indeksi tõusust tulenevalt peaks toetuse suurus kasvama kolmandiku võrra ($18\,142 \cdot 136/100 = 24\,673$ ehk ümardatult ülespoole 25 000 eurot koos 20% toetuse saaja omafinantseeringuga).

Perioodil 2014-2020 rahastatud projektide kuludest valdav osa ehk 70% projekti eelarvest kasutati materiaalse vara soetamiseks, 15% töötasudeks, 10% turunduskuludeks ja 5% immateriaalsele varale (andmete aluseks 2014-2020 perioodi projektide kululiigid). Personalikulude raames tuleb arvestada seda, et eelmisel perioodi starditoetuse raames kehtis tingimus, et personalikulud võisid moodustada 50% taotluse rahuldamise otsusega määratud toetusest.

Starditoetuse raames on perioodil 2021–2027 eesmärgiks minna üle rakendamise metoodikale, mis kiirendaks toetuse taotlemist, keskenduks ettevõtja võimekuse arendamisele ning vähendaks oluliselt alustava ettevõtja kui ka rakendusüksuse halduskoormust.

Taotlemise eeldusteks on, et ettevõtja on läbinud MAKis ettevõtlusalase nõustamise ning koostanud äriplaani, mis on saanud positiivse tagasiside MAKi ettevõtluskonsultandi poolt. Projekti äriplaani all mõeldakse ettevõtja tegevuskava, milles on kirjeldatud ettevõtja finantsproгноos, ettevõtja eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tegevused ja nende elluviimise ajakava, mille elluviimise tulemusena arendatakse ettevõtja kasvupotentsiaali.

Eelnõustamise käigus antakse hinnang ettevõtjale ja ettevõtja poolt kavandatavale projektile, planeeritavate tegevuste teostatavusele ja taotlejas osalust omavate isikute suutlikkuse kohta projekti ellu viia, mis aitab ettevõtjal oma projekti paremini läbi mõelda.

Eelnõustamise läbiviija on igas maakonnas asuv maakondlik arenduskeskus. Arengunõustamise pakkumine võimaldab tegevuskava täitmisel esinevate takistuste või küsimuste tekkimisel maakondliku arenduskeskuse poolt ettevõtjale varasemast enam sisulist nõustamist pakkuda. Samuti juhatada alustav ettevõtja erinevate ettevõtjat toetavate koolituste, mentorklubide jms tugisüsteemi juurde.

Projektide elluviimise tulemusena peaks olema Eestis rohkem kasvusooviga ja jätkusuutlikke ettevõtteid, kes suudavad luua juurde töökohti ning maksta vähemalt keskmist bruto kuupalka. Lisaks peaks projektide elluviimise tulemusena kasvama tööhõive ka väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkonda ning sellega aitama kaasa Eesti terviklikule regionaalsele arengule. Teisalt kasvab projektide elluviimise tulemusena VKEd eksport kuna suuname juba varakult alustavat ettevõtjat vaatama ning tegutsema ka välisurgude suunas.

Määruse koostamiseks on kaasatud erinevate huvigruppide esindajaid, kasutatud varasemate analüüside tulemusi ning arvestatud võimalike alternatiividega määruse sekkumisloogika puhul. Samuti on läbiviidud ühisseminarid toetanud valitsustasandite omavahelist koostööd ning nende raames jagasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium informatsiooni väljatöötavate määruste osas ning soodustasid seeläbi ühisosa teket erinevate meetmete vahel.

5. Horisontaalsete põhimõtete vaheliste seoste analüüs

„Eesti 2035“ siht	Horisontaalsed põhimõtted
Eesti majandus on uuendusmeelne ja teaduspõhine	Võrdsed võimalused (sh diskrimineerimise vältimine)
	Meetme tasandil puudub otsene seos. Kuid meede toetab ühiskonna eri gruppidesse kuuluvate inimeste eneseteostusvõimalusi, parendab nende võimalusi tegeleda ettevõtlusega ja osaleda töövõtjana ettevõtluses.
	Meetme tulemusena saab ettevõtja rakendada ellu oma kava ettevõtte arendamiseks. Organisatsiooni arendamisel järgitakse mitmekesisuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid.
	Meede panustab eri ühiskonnagruppide võimalustesse osaleda tööelus ja elukestvas õppes ning tegeleda ettevõtlusega.
	Meetme abil toetatud projektides võib olla puutumus vähemusrühmadele võrdsete võimaluste edendamise teemadega. Vastav hinnang ja puutumuse korral tegevuste kirjeldus esitatakse projekti taotluses.
	Panus „Eesti 2035“ näitajasse: hoolivuse ja koostöömeele mõõdik.
	Sooline võrdõiguslikkus
	Valdkonna suurimaks väljakutseks on, et naiste loodud ja juhitud ettevõtteid on vähem. Samuti tegutsevad naisettevõtjad pigem vähem tehnoloogiapõhistes valdkondades. Neil on rohkem raskusi rahaliste vahendite ja kapitali hankimise ja selle kaasamisega. Ka ei ole naisettevõtjad kuigi riskijulged. Lisaks pole neil alati ligipääsu ettevõtlusvõrgustikele, naisettevõtjate kogukonnas ei toimu veel igal pool üle Eesti, ja ettevõtluse arendamise infole.
	Starditoetustoetus võimaldab kõigil kes soovivad alustada ettevõtjana või on alustav ettevõtja osaleda toetuse taotlemises ja sobivuse korral alustada või arendada oma ettevõtet.
	Toetusmeetme teavitustegevuse abil on võimalik tõsta naisettevõtjate teadlikust starditoetusest ning julgustada naisettevõtjad taotlema. Meetme abil toetatud projektides võib olla puutumus soolise võrdõiguslikkuse teemadega. Vastav hinnang ja puutumuse korral tegevuste kirjeldus esitatakse projekti taotluses.
	Panus „Eesti 2035“ näitajasse: soolise võrdõiguslikkuse indeks.
	Ligipääsetavus
	Meetmel on kaudne seos ligipääsetavuse teemadega, ennekõike toetuse abil loodavate erasektori teenuste ja toodete kaudu. Meetme tasandil ei ole

	<p>võimalik seda teemat analüüsida ega lahendusvõimalusi pakkuda, kuna meede ei käsitle konkreetse valdkonna, teenuse, infrastruktuuri või toote arendamise toetamist. Erivajadusega ettevõtjale tagatakse ligipääs eelnõustamisele.</p> <p>Meetme abil toetatud projektides võib olla puutumus ligipääsetavuse teemadega. Eelnõustamisel, mis on ettevõtjale kohustuslik ning kus antakse tema projektile hinnang, käsitletakse vajadusel erinevaid ligipääsetavuse teemasid ning edastatakse ettevõtjale infot ligipääsetavuse nõuete, muu materjali ja ekspertide kontaktide osas. Vastav hinnang ja puutumuse korral tegevuste kirjeldus esitatakse projekti taotluses.</p> <p>Panus „Eesti 2035“ näitajasse: ligipääsetavuse näitaja.</p>
	<p>Tasakaalustatud regionaalne areng</p> <p>Valdkonna peamiseks väljakutseteks on suured erinevused piirkondade vahel ettevõtjate konkurentsivõimes ning kapitali ja oskustega tööjõu kättesaadavuses. Oluline on, et nende võimalused tegutseda ja arenda ning saada tasuvat tööd oleks eri piirkonniti tagatud ühtlasemalt.</p> <p>Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 ettevõtlus- ja innovatsioonitoetuste tulemuslikkuse hindamise (edaspidi hindamine) põhijäreldus oli, et toetused jagunevad piirkonniti ebavõrdseks ning seeläbi suurenevad piirkondlikud erinevused.</p> <p>Regionaalarengu Fondi vahenditest rahastatav starditotus annab võimaluse. Meetme eesmärk on aidata kasvupotentsiaaliga alustavaid ettevõtjaid oma äriplaani elluviimisel ja arendamisel.</p> <p>Sekkumisvõimaluste analüüs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Taotlejate täiendav informeerimine ja nõustamine – peale toetuse ei ole selle meetme eelarves ette nähtud täiendavaid vahendeid. Maakondlike arenduskeskuste võrgustik ning rakendusüksus nõustavad potentsiaalseid taotlejaid kuni taotluse esitamiseni. Sellele järgneb rakendusüksuse poolt taotluse menetlemise protsessis selle täpsustamine, kui see osutub vajalikuks. Ettevõtja äriplaani elluviimisel hoiab silma arengunõustamise käigus peal kohalik maakondlik arenduskeskus. 2. Võimekust arendavate tegevuste kavandamine – selleks on võimalik kasutada kõigile ettevõtjatele ja eriti VKEdele suunatud MAKide ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt pakutavaid tooteid ja teenuseid, sh nt baaskoolitus, mentorklubi, meistriklässid, ekspordi sihtturgudega seotud nõustamist ja sündmusi, innovatsiooni ja arendusosaku toetust, rakendusüuringute programmi, jms. Samuti on ettevõtjatele kättesaadav KOVide võimalus toetada oma ettevõtjaid regionaalvaldkonna meetme „Atraktiivne piirkondlik elu- ja ettevõtluskeskkond“ abil. 3. Piirkonniti erinevad kvalifitseerimistingimused – starditoetuse piirkondlikud tingimused on seotud erinevate tulemusnäitajate täitumise nõuetega Tallinna ja Tartu linnapiirkonnas, kus peab projekti tulemuslikkus olema vähemalt neli korda suurem kui teistes piirkondades.

4. Toetusmeetme kavandamine teatud piirkondadele – starditoetus kui meede on kavandatud kasutamiseks üle Eesti, kuid väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkonda on tulemuslikkuse tingimused leebemad.
5. Toetuse suunamine ainult turutõrkepiirkondadesse – starditoetus kui meede on kättesaadav kõigis maakondades.
6. Eriprojektid ja investeeringud teatud piirkondadesse – starditoetus tegeleb alustavate kuni 36 kuu vanuste ettevõtjatega. Toetuse suurus on 20 000 eurot, mida ettevõtja saab kasutada oma äranägemisel eriprojektideks või investeeringuteks seni kui on täidetud tulemusnäitajad.
7. Toetusmeetme katsetamine teatud piirkonnas – starditoetus kui positiivse ajalooga sekkumise viis rakendub elluviimiseks üle Eesti kõigis maakondades ja ei vaja enam katsetamist. Piirkondlikult on kõrgem tulemusnäitaja täitumise ootus Tallinna ja Tartu linnapiirkonnas.
8. Piirkonniti erinevad toetusmäärad – starditoetuse andmise lihtsustuse leidmisel (toetus alla 200 000 euro) on lahenduseks valitud standardne ühikuhind 20 000 eurot, mille piirkonnastamine on lahendatud tulemusnäitajate ootuse erinevuse kaudu Tallinna ja Tartu linnapiirkonnas.
9. Teatud piirkondadele reserveeritud teotusvahendid – starditoetuse puhul ei ole piirkondlikult reserveeritud summasid. Toetatakse tulemusele orienteeritud lähenemist, kus Tallinna ja Tartu linnapiirkonnast väljaspool asuvatele aladele on madalam tulemuse ootus.
10. Toetuse hindamisel piirkondlike boonuspunktide andmine – starditoetuse eelarve suuruse juures on piirkondlike boonuste andmise hindamisel erisus, mida on soovitud lahendada pigem tulemuste saavutamiste põhiselt. Piirkondlikult on erinev tulemusnäitaja täitumise ootus Tallinna ja Tartu linnapiirkonnas, kus selleks on määratud projekti teise aasta lõpuks vähemalt neljakordne käive toetuse määra alusel ehk 80 000 eurot.
11. Piirkonniti erinev abikõlblike tegevuste loend – starditoetuse lihtsustus standardse ühikuhinna alusel võimaldab ettevõtjal kasutada toetust selleks, mis talle alustamise juurde on antud ajahetkel oluline. Need tegevused, mis ei ole välistatud, on põhimõtteliselt abikõlblikud.

Kokkuvõtlikult, kuna meede on loodud nii, et see arvestab alustava ettevõtja vajadusi ja on suunatud ettevõtjatele üle Eesti.

Näitaja „väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL-27 võrdluses“ osas on 2019 aasta andmetel kehvemas seisus Põlva-, Valga-, Võru- ja Hiiumaa, kus selle näitaja tase jääb alla 35 punkti. Ülejäänud maakondades on see näitaja 39 ja 54 punkti vahel. Ainult Harju ja Tartu maakonnas on selle näitaja väärtus kõrgem, vastavalt 121 ja 80 punkti. Panus „Eesti 2035“ näitajasse: väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL-27 võrdluses.

Keskkond / Kliima

Meetmel on toetav mõju kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisele. Selle raames elluviidavate tegevuste planeerimisel ja elluviimisel arvestatakse keskkonnanäesmärkide ja kliima temaatikaga toetades tegevusi millega ei tekitata olulist kahju keskkonnanäesmärkidele, nagu need on loetletud määruse (EL) 2020/852 artiklis 9. Need on:

	<p>a) kliimamuutuste leevendamine; b) kliimamuutustega kohanemine; c) vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse; d) üleminek ringmajandusele; e) saastuse vältimine ja tõrje; f) elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.</p> <p>Oluline on tähele panna, et majandustegevuse hindamisel „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumide alusel võetakse arvesse nii majandustegevuse enda keskkonnamõju kui ka majandustegevuses pakutavate toodete ja teenuste keskkonnamõju kogu nende olelusringi jooksul, eelkõige arvestades nende toodete ja teenuste tootmist, kasutamist ja olelusringi lõppu.</p> <p>Ettevõtjal on kohustus projekti elluviimisel jälgida vastavust tema tegevuse iseloomule ning pakutavatele toodetele ja teenustele rakenduvate keskkonnaalaste õigusaktide nõudeid.</p> <p>Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ rakendamine on analüüsitud meetmete kava koostamise käigus. Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027 raames läbi viidud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ analüüs ei tuvastanud, et määrusega hõlmatud tegevused põhjustaksid olulist kahju keskkonnamärgidele, pigem on tegevused toetavad ning arvestavad ja panustavad kliima- ja keskkonnamärgide saavutamisse.</p> <p>Panus „Eesti 2035“ näitajasse: ressursitootlikkus.</p>
--	---

6. Määruse rakendamisega seotud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Toetuse andmise administreerimisega seotud kulud kaetakse tehnilise abi vahenditest. Määrusega ei teenita tulu.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määrus esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, Euroopa Komisjonile ja perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonile eelnõude infosüsteemi kaudu.

Määrus esitati arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti teaduse, arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse arengukava 2021–2035 juhtkomisjonile ja järgmistele ettevõtjate esindusorganisatsioonidele:

- Eesti Tööstus- ja Kaubanduskeskused;
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Assotsiatsioon;
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda;
- MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused.

Lisa 1. Märkustega arvestamise tabel

Lisa 2. Põhiõiguste harta ja PIK arvestamise kontroll-leht

Lisa 3. Riskide hindamise tabel

Lisa 4. Ühikuhinna arvutamise metoodika